

Bakgrunn for vedtak

Uttak av grunnvann til produksjon av mineralvann

Bygland kommune i Aust-Agder fylke

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Tiltakshaver	Ose Eiendom AS
Referanse	201704621-6
Dato	22.12.2017
Notatnummer	KI-notat 27/2017
Ansvarlig	Gry Berg
Saksbehandler	Karen Elise Sundelin

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no
Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81

7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18

8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B

6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Innhold

Sammendrag	1
Søknad	2
Høring og distriktsbehandling	3
NVEs konklusjon	5
Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven	7

Sammendrag

Tiltakshaver er Ose Eiendom AS, som driver med mineralvannsproduksjon. Ose Eiendom AS søker om uttak av opp til 200 m³/døgn fra løsmassebrønn som har vært i drift siden 1997. Brønnen har ikke vært vurdert etter vannressursloven, men brukes til vannforsyning til Bygland kommune sitt distribusjonsnett (82 m³/døgn).

Tiltaket har vært på høring.

Aust-Agder fylkeskommune har ingen spesielle merknader relatert til konsesjon etter vannressursloven, men påpeker at det i området befinner seg automatisk fredede kulturminner. Kulturminneseksjonen vil derfor kreve at det fremmes vilkår om arkeologisk registrering i forbindelse med eventuell innvilgelse av konsesjon.

Søker har besvart dette med at røtraseen som kunne kommet i konflikt med sikringssonen for gravefelt 76594 er flyttet i samråd med Bygland kommune og at anleggsarbeidet skal foregå så varsom som mulig også for å sikre den underliggende vannressursen.

De aller fleste prosjektene vil ha enkelte negative konsekvenser for en eller flere allmenne interesser. For at NVE skal kunne gi konsesjon til vannuttaket må de samlede ulemper ikke være av et slikt omfang at de overskrider fordelene ved tiltaket. NVE kan sette krav om avbøtende tiltak som del av konsesjonsvilkårene for å redusere ulemper til et akseptabelt nivå.

Tiltaket er et positivt næringstiltak for lokalområdet. Ulemper ved tiltaket knytter seg i hovedsak til anleggsperioden. Røtraseen er flyttet bort fra området for automatisk fredede kulturminner, endelig avklaring mht. kulturminner må skje før detaljplangodkjenning av tiltaket.

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Ose Eiendom AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til uttak av grunnvann til mineralvannsproduksjon. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Søknad

NVE har mottatt følgende søknad fra Ose Eiendom AS, datert 05.07.2017:

«Søknad om konsesjon for uttak av grunnvatn til produksjon av Mineral vann.

Ose Eiendom AS ønsker å etablere uttak av opp til 200 m³/døgn grunnvatn frå området ved Ose Øst i Bygland kommune i Aust Agder fylke, og søker herved om følgende løyve:

I Etter vassressurslova, jf. § 8, om løyve til:

- uttak av opp til 200 m³/døgn grunnvatn til Produksjon av Mineralvatn

Vedlagd ligger det situasjonskart over området med indikert brønnplassering, og eventuelle grøfter. Uttak vil skje frå lausmassebrønn som har vore i drift sidan 13/03 1997 med kontinuerlege vannanalyser kvar månad utan at det har vore registrert uregelmessigheter i testresultatet. Brønnen har produsert 400 m³ i døgnet over lang tid uten økning i kimtall, eller andre endringer av vannprøvene. Det har aldri vært påvist målbare bakterieverdier i prøvene fra brønnen i form av E.coli, koliforme bakterier etc.»

Om søker

Søker er Ose Eiendom AS, som også eier hele området der det er planlagt utnyttelse av grunnvann og rørtraseer. Brønnområdet med vernesoner er i dag utmark, som er eid av Ose Eiendom AS og Bygland kommune. **Beskrivelse av området**

Brønnen som skal anvendes har vært i bruk siden 1997. Den ligger i et område med morenemasser. Løsmassene har en tykkelse på opptil 50 meter og strekker seg langs elva Åna. Minstevannføring og alminnelig lavvannsføring er kontrollert av reguleringen av Otra. Vannstanden i området varierer med 5 meter gjennom året, noe som påvirker grunnvannet nært elva. Grunnvannsspeilet ligger ca. 1 meter over regulert nivå i Otra.

Ved prøvepumping har uttak vært 210 l/min fra testbrønn på 5/4 tommer. Ingen senkning av grunnvannsnivå er påvist. Dagens vannverk har hatt stabilt rent vann uten årlige variasjoner. Det har vært testet med 400 m³ uttak per døgn over lang tid uten variasjon i vannkvaliteten.

Teknisk plan

Produksjonsbrønn

Brønnen fra 1997 ligger i et område med løsmasser fra morene som er ca. 35 meter dyp ved brønnpunktet. Brønnen har filterdyp på 10,7 meter. Ytelsen er testet til 800 l/min for 8 tommer brønn med 7 meter filterlengde.

Arealbruk

Det skal lages en grøftetrasé med rør sammen med kommunalt VA-anlegg i samarbeid med og i henhold til anbefalinger fra Bygland kommune fra brønnen til produksjonslokalene. Traseen vil legges i morenemasser, og området vil føres tilbake til sin originale stand. Det vil ikke være nødvendig med inngrep som blir permanent synlige utover anleggsfasen.

Masseuttak

All masse som tas ut i forbindelse med grøftetraseene, vil fylles på igjen for å oppnå samme topplaget som før arbeidet.

Forholdet til offentlige planer

Kommuneplan

Tiltaket er i tråd med gjeldende kommuneplan, og i samsvar med ny kommuneplan, som er under utarbeidelse.

Andre verneområder

Fylkeskommunen viser i sitt høringssvar til at det var søkt om å legge vannledninger i et område for automatisk fredede kulturminner, gravfelt ID 76594. Søker har svart at planene for rørtraseene er endret i samråd med Bygland kommune, slik at det blir god klaring til området med kulturminner.

Høring og distriktsbehandling

Søknaden er behandlet etter reglene i kapittel 3 i vannressursloven. Den er sendt lokale myndigheter for uttalelse. I og med at dette er et eksisterende tiltak, mener NVE at saken blir tilstrekkelig opplyst gjennom dette. Høringsuttalelsene har vært forelagt søkeren for kommentar.

Høringspartenes egne oppsummeringer er referert der hvor slike foreligger. Fullstendige uttalelser er tilgjengelige via offentlig postjournal.

NVE har mottatt følgende kommentar til søknaden:

Aust-Agder fylkeskommune:

«Uttak av grunnvann til produksjon av mineralvann vil medføre store endringer som påvirker landskap og miljø på Ose. Aust-Agder fylkeskommune har ingen spesielle merknader i forhold til konsesjon etter vannressursloven. Vi vil imidlertid komme med flere innspill i reguleringsplanprosessen i forhold til landskap, miljø og andre allmenne interesser.

...

I området hvor der er søkt om vannledning befinner det seg automatisk fredete kulturminner, gravfelt ID 76594. Området ble befart og det ble vurdert at potensiale for funn er tilstede. Kulturminnevern seksjonen vil derfor kreve at det fremmes vilkår om arkeologisk registrering i forbindelse med eventuell innvilgelse av konsesjon. Kulturminnevern har ingen ytterligere merknader til søknaden.»

Søker har kommentert uttalelsen på følgende vis i e-post av 10.10.2017:

«Vi stiller oss svært undrende til at det uttales at nevnte tiltak vil medføre store endringer på miljø og landskap på Ose. Fabrikkbygningen ligger på et etablert og godkjent industriområde, vannledninger vil bli gravd ned og vil ikke være synlig. Det vil kun graves en helt normal grøft på 60 cm bredde til et 75 mm vannrør for fabrikk. Bygland kommune vil også legge et 75mm rør og et 110 mm rør i samme grøft. Grøften vil gro igjen i løpet av 1-2 måneder.

...

Jeg har hatt møte med Aust Agder kulturminneavdelingen ved Nils Ole Sundet. Det kom frem at to av de rørene Bygland kommune ville legge over eiendommen var nærme grensen til kulturminner rød sektor på vedlagt kart merket med B. Etter avtale med Bygland kommune er disse fjernet og de vil følge trase A slik at det kun blir en grøft og god klaring til området med

kulturminner. Kulturminneområdet på eiendommen ble 6-doblet av Fylkeskommunen i forhold til det det var da vi kjøpte eiendommen for 6 måneder siden. (Selv om det ikke er gjort noen funn av gjenstander på eiendommen eller utført noen utgravinger). Til og med etter dette har vi god margin til det nye og større kulturminneområdet. Kulturminneavdelingen fikk også opplyst at det vil være et helt minimalt anleggsområde for legging av rør, ikke bredere enn gravemaskinen. På denne måten skader vi torvlaget minimalt og sikrer den underliggende vannressursen. Jeg gikk også gjennom grøfteprofil og opplyste at total bredde på grøft er kun ca. 60 cm og dybden er kun 160 cm. All stedlig masse vil bli tilbakefylt for at vi skal oppnå samme gode tette opplaget som før. Brønnen er allerede boret så denne kan ikke være konflikt med naturminner og en konsesjon på å bruke den kan vi vanskelig se at har negative virkninger.»

NVEs vurdering

I NVEs konsesjonsbehandling blir virkningene av selve grunnvannsuttaket vurdert i forhold til kriteriene for konsesjon etter vannressursloven. I tillegg til vannuttaket blir også plassering av tilhørende infrastruktur behandlet. Prosjektet vil heve kvaliteten på vannforsyningen til Bygland kommune, og gi lokale arbeidsplasser og verdiskapning.

Hydrologiske virkninger av utbyggingen

Det søkes om å ta ut grunnvann fra løsmasser. Det er søkt om å ta ut 200 m³/døgn eller 2,31 l/s. Dette kommer i tillegg til uttak av 82 m³/døgn til kommunal vannforsyning. Vannuttaket er lite i forhold til tilsiget og kapasiteten til brønnen, og vil neppe påvirke grunnvannsnivået.

Brønnen som skal benyttes har vært i bruk siden 1997, og det har vært testet for uttak på 400 m³/døgn over lang tid uten variasjon i vannkvalitet.

Naturmangfold

Det finnes ingen kjente rødlistearter i området. Søker påpeker at utbygginga ikke vil gi større belastning på naturmangfoldet enn det en kan regne med av den normale skogsdrifta slik den er i området i dag. Området ligger per i dag i utmark med spredd ung furuskog.

Forholdet til naturmangfoldloven

Alle myndighetsinstanser som forvalter natur, eller som fatter beslutninger som har virkninger for naturen, plikter etter naturmangfoldloven § 7 å vurdere planlagte tiltak opp mot naturmangfoldlovens relevante paragrafer. I NVEs vurdering av søknaden om vannuttak legger vi til grunn prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 samt forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Kunnskapen om naturmangfoldet og effekter av eventuelle påvirkninger er basert på den informasjonen som er lagt fram i søknaden, høringsuttalelser, samt NVEs egne erfaringer. NVE har også gjort egne søk i tilgjengelige databaser som Naturbase og Artskart den 17.10.2017. Etter NVEs vurdering er det innhentet tilstrekkelig informasjon til å kunne fatte vedtak og for å vurdere tiltakets omfang og virkninger på det biologiske mangfoldet. Samlet sett mener NVE at sakens kunnskapsgrunnlag er godt nok utredet, jamfør naturmangfoldloven § 8.

I influensområdet til grunnvannsuttaket er det ikke registrert noen særlige verdier for biologisk mangfold. Tiltaket vil etter NVEs vurdering ikke være i konflikt med forvaltningsmålet for naturtyper

og økosystemer gitt i naturmangfoldloven § 4 eller forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5.

NVE har også sett påvirkningen fra grunnvannsutttaket i sammenheng med andre påvirkninger på naturtypene, artene og økosystemet. Den samlede belastning på økosystemet og naturmangfoldet er dermed blitt vurdert, jamfør naturmangfoldloven § 10. Den samlede belastningen anses ikke som så stor at den blir avgjørende for konsesjonsspørsmålet.

Etter NVEs vurdering foreligger det tilstrekkelig kunnskap om virkninger tiltaket kan ha på naturmiljøet, og NVE mener at naturmangfoldloven § 9 (føre-var-prinsippet) ikke skal tillegges særlig vekt.

Avbøtende tiltak og utformingen av tiltaket vil spesifiseres nærmere i våre merknader til vilkår ved konsesjon. Tiltakshaver vil da være den som bærer kostnadene av tiltakene, i tråd med naturmangfoldloven §§ 11-12.

Landskap

Påvirkningene på landskapet er begrenset til anleggsperioden. Brønnen eksisterer allerede. NVE mener at tiltaket i liten grad gir nye inngrep og at ledningstraseen etter en tid ikke vil være synlig i landskapet.

Kulturminner

Det kan være kulturminner med verdi i området, men rørtraseene er flyttet bort fra fredet område. NVE mener at forholdet til kjente kulturminner dermed skulle være ivaretatt. Forholdet til kulturminner må ev. avklares før godkjenning av detaljerte planer for tiltaket.

Vannkvalitet, vannforsynings- og resipientinteresser

Brønnen har vært i bruk siden 1997 uten at det har blitt observert begroing i rør eller koliforme bakterier i målbar mengde. Brønnen skal fortsatt brukes til kommunal vannforsyning.

Dagens vannverk har vært testet for uttak på 400 m³/døgn over lengre tid uten variasjoner i vannkvalitet. NVE mener derfor vannuttaket til Ose Eiendom AS ikke kommer i konflikt med vannforsyningen.

Samfunnsmessige fordeler

Foretaket vil ta ut 200 m³/døgn til mineralvannproduksjon. Det omsøkte tiltaket vil gi inntekter til søker og generere skatteinntekter. Videre vil tiltaket styrke næringsgrunnlaget i området og vil dermed kunne bidra til å opprettholde lokal bosetning.

Oppsummering

Tiltaket er et positivt næringstiltak for lokalområdet. Ulempene ved tiltaket knytter seg i hovedsak til anleggsperioden. Rørtraseen er flyttet bort fra området for automatisk fredede kulturminner, endelig avklaring mht. kulturminner må skje før detaljplangodkjenning av tiltaket.

NVEs konklusjon

Etter en helhetsvurdering av planene og de foreliggende uttalelsene mener NVE at fordelene av det omsøkte tiltaket er større enn skader og ulemper for allmenne og private interesser slik at

kravet i vannressursloven § 25 er oppfylt. NVE gir Ose Eiendom AS tillatelse etter vannressursloven § 8 til uttak av grunnvann til mineralvannproduksjon. Tillatelsen gis på nærmere fastsatte vilkår.

Dette vedtaket gjelder kun tillatelse etter vannressursloven.

Forholdet til annet lovverk

Forholdet til EUs vanddirektiv i sektormyndighetens konsesjonsbehandling

NVE har ved vurderingen av om konsesjon skal gis etter vannressursloven § 8 foretatt en vurdering av kravene i vannforskriften (FOR 2006-12-15 nr. 1446) § 12 vedrørende ny aktivitet eller nye inngrep. NVE har vurdert alle praktisk gjennomførbare tiltak som vil kunne redusere skadene og ulempene ved tiltaket. NVE har satt vilkår i konsesjonen som anses egnet for å avbøte en negativ utvikling i vannforekomsten. NVE har vurdert samfunnsnyttene av inngrepet til å være større enn skadene og ulempene ved tiltaket. Både teknisk gjennomførbarhet og kostnader er vurdert.

Merknader til konsesjonsvilkårene etter vannressursloven

Post 1: Uttak

Tillatelsen gjelder uttak av grunnvann til produksjon av mineralvann på maksimalt 200 m³/døgn. I tillegg kommer kommunens uttak på 82 m³/døgn.

Post 4: Godkjenning av planer, landskapsmessige forhold, tilsyn m.v.

Detaljerte planer skal forelegges NVEs regionkontor i Tønsberg og godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Arbeidet skal utføres skånsomt med så smal trasé som mulig. Midlertidige anleggsområder skal ryddes opp på en slik måte at det tilrettelegger for naturlig gjengroing av påvirket areal.

Vi viser også til merknadene i vilkårenes post 7 nedenfor, om kulturminner.

Nedenstående tabell søker å oppsummere føringer og krav som ligger til grunn for konsesjonen. Det kan likevel forekomme at det er gitt føringer andre steder i dokumentet som ikke har kommet med i tabellen. NVE presiserer at alle føringer og krav som er nevnt i dokumentet gjelder.

NVE har gitt konsesjon på følgende forutsetninger:

Uttak av grunnvann	Normalt uttak er inntil 200 m ³ /døgn.
Vannledning	Vannledningene skal føres utenom kjente kulturminner.
Deponi	Overskuddsmasser skal ikke legges i deponi i området uten at dette fremgår av detaljplan som skal godkjennes av NVE før arbeidet settes i gang.

Det er angitt i tabellen hvorvidt det kan gjøres justeringer i forbindelse med detaljplanleggingen. Dersom det ikke er oppgitt spesielle føringer kan mindre endringer godkjennes av NVE som del av detaljplangodkjenningen. Dersom det er endringer skal dette gå tydelig frem ved oversendelse av detaljplanene.

Post 7: Automatisk fredete kulturminner

NVE forutsetter at utbygger tar den nødvendige kontakt med fylkeskommunen for å klarere forholdet til kulturminneloven § 9 før innsending av detaljplan. Vi minner videre om den generelle aktsomhetsplikten med krav om varsling av aktuelle instanser dersom det støtes på kulturminner i byggefasen, jamfør kulturminneloven § 8 (jamfør vilkårenes pkt. 3).